

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Venise, Segno della Fontana, 1567](#)[Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VIII](#)[Item Mythologia, Venise, 1567 - VII, 04 : De Centauris](#)

Mythologia, Venise, 1567 - VII, 04 : De Centauris

Auteur(s) : Conti, Natale

```
","author_name_items":"Auteur(s)","author_size_items":"16px","title_size_items":"16px"}}, new UV.URLDataProvider()); /* uvElement.on("created", function(obj) { console.log('parsed metadata', uvElement.extension.helper.manifest.getMetadata()); console.log('raw jsonld', uvElement.extension.helper.manifest.__jsonld); }); */ }, false);
```

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[85\] : De Centauris](#)□

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 04 : De Centauris](#)□

est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 04 : Des Centaures](#)□

est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 05 : Des Centaures](#)□

est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

bus sciretur; sed omnia quæcunq; graua contingunt, siue sterilitas sit agro-
rum, siue animalium pestilentia, siue immanitas monstrorum, vel propter
neglectam religionem, vel propter hominum improbitatem consilio & pro-
uidentia Dei contingere: quamuis ita occultæ aliquando sunt causæ, vt
videantur naturæ ductu potius, aut congressu astrorum, aut vario solismo-
tu, quam Dei voluntate & consilio contingere. nihil sit enim horum sine di-
uina voluntate. inde fit aliquando, vt quæ minentur sydera, ob Dei bonita-
tem euascent; ac quæ non fuerant ante visa & præcognita, nos repente in-
uadant: cum omnia & iussè, & consultò, & certo Dei iudicio fiant. atque vt
summum dicam, nihil aliud per hæc significare voluerunt, nisi quòd pro-
pter peccata veniunt aduersa: colendam scilicet Deorum immortalium esse
religionem, quam nemo sine calamitatibus & impune neglexerit. at nunc
de Centauris dicamus.

10

De Centauris.

Cap. IIII.

Illa, quæ de Ixione superius explicata fuerunt, nos breuiores facient in
Centaurorum explicatione. Dicuntur Centauri Nubis & Ixionis fuisse
filii: quinati sunt ex illa nube, quam Ixion pro Iunone compressit. Di-
cti sunt autem Centauri, quasi Centuri, cum *κέντρον* pingo significet; quo-
niam primi hi omnium mortalium pugnare ex equis inuenerunt; apud quos
Pelethronius frænum & calcaria reperit, quibus tardiores aut celeriores equi
fræntarentur aut impellerentur. Hi Thesaliæ populi fuerunt Pelii montis
æcolæ, agrestes planè & implacidi & contumeliosi in omnes viri. grauis pu-
gna inter hos & Lapithas qui dicti sunt ita ab Apollinis & Stilbæ Nymphæ
filio Lapithæ, vt ait Posidonius, aliquando exorta est. Nam cum Pirithous
Deidamiam ducens nuptias celebraret, quòd affines essent Centauri Deida-
miæ, illos etiam ad conuiuium conuocauit. Isti igitur simulac vino inca-
luerunt, & ipsam sponsam, & reliquas Lapitharum vxores petulantius atre-
tate, & violare denique conati sunt. Id Lapithis non ferentibus grauis pu-
gna in ipsa Regia committitur, multiq; ex Centauris in ea ceciderunt,
Theseo præsertim adiuuante Pirithoum, vt patet in scuto Hesiodi his carm.

20

30

*Ἦδ' ἄνδρα ῥαὶ κέντρον κενταύρων ἀχρονέων
καρπὸν ἀπὸ νεφέων. Ἰριότατον κενταύρων
ἔθηκεν ἰλιότατον φάλαγγες, πρὸ λαζάρων,
πρόφρον' ἀποκάλει. τριτοπύκτον, ἕξτε ἀρετῆ.
Ἰριότατον ἰριότατον ἰριότατον ἀποκάλει
ἀποκάλει. χροίονα ἀποκάλει τὸν χροίονα
κενταύρων ἰριότατον ἰριότατον ἀποκάλει:*

Hic inerat Lapithæ pugnaz genus, inclyta pubes.
Cænea, Pirithoumq; Dryantaq; & Hoplea circum
Pugnantes; circa Prolochum, Exadium, atq; Phalerum,
Mopsunq; Ampyciden Titaresion. hic quoque Theseus
Aegides aderat similis Diis ille supernis.
Auræa tela viris aderant, argentea membra.
Parte alia stabant Centauri deinde frequentes.

40

Ad extremum vero victoria penes Lapithas fuit, ac Centauri in fugam versi
de suis sinibus pelluntur, vt videtur tessari Orpheus in Argonauticis;

H h h 2 16

Mythologia

*ὁ δὲ ἀπὸ γάχου κενταύροι ἐγγράβηται,
οὐδὲ λεπίθαι κατὰ σφαιρὰς ἀσπερτάλιον ἕκαστα σφῆρα.*

Centauros cecinit, gens ut asperrima bello:

Stultitiae poenas Lapithis tamen inde dedere.

Vidit igitur à Lapithis Centauroi novas sedes sibi querere coacti sunt, & in regionem Perrhaeborum profecti ibi habitauerunt, ut ait Str. lib. 9. fuerunt hæc insigniorum Centauroorum nomina, qui in ea pugna fuisse dicuntur; Abas, Arius, Aphidas, Allylus, Amycus, Antimachus, Apheus, Amydas, Atolus, Abryus, Arctus, Bromus, Bianor, Bretus, Brauenor. Caneus, Chiron, Cyl-
10 larus, Cronius, Criton, Craneus. Dictis, Danis, Dyneus, Dryalus, Dor-
pus, Dorylus, Demoleon. Ergippus, Eurytus, Eioys, Eurynomus, Elopez,
Emmachius, Enopion. Grynzus, Gripheus. Herlinus Hippafus, Hylas,
Helinus, Harpagus, Harmandio. Imbicus, Iphireus. Latreus, Lycetus,
Lycus, Lycidas, Lycochthon. Monychus, Mimas, Mermerus, Medon, Me-
neleus. Nessus, Nedon, Nycton. Odites, Ocelus, Orneus. Pholus, Peri-
medes, Pisenor, Picagnus, Phlegrezus, Petreus, Pyretus, Praxion, Pzantor.
Rhetus, Ripheus. Thaumaz, Thereus, Thonius, Telchoas, Scipalus, The-
roctonus, Silanthus, Theramon, Thurius. à Lapithis vero nonnullos recen-
luit Hesiod. in Clypeo. quamuis Centauroorum nonnulli, quia durum esset

20 & agreste genus erga omnes externos, vim Herculis senserunt, ut dictum fuit:
siquidem hi sagittis veneno hydræ infectis vulnerati se lavantes, Anigeri flu-
minis aquam infecisse dicuntur, ita, ut vnda illa teterrimum odorem diu ser-
uauerit: & pisces qui in eo flumine nascerentur esuri essent inutiles. Sic ubi
Nessus, & alii sepulti fuissent ex iis vulneribus non procul à Calydone, in
colle, qui Taphossus fuit nuncupatus, grauissimus odor ad montis radicem sus-
fundebatur, ac rabo simile quiddam manabat, ut ait Str. lib. 9. Quæ de Cen-
tauroorum forma dicuntur, illa fabulosa sunt omnino, ut quæ de illorum ortu.

30 alii igitur Ixionis filium Chironem fuisse tradiderunt, à quo originem
duxerint Centauri: alii Saturnum cum Philyra Oceani filia congressum in-
quiunt cum imperaret Titanibus, mox cum ipsos Rhea deprehendisset, Sa-
turnus ob pudorem se in equum vertit, unde Chiron natus dicitur Hippo-
centaurus, omniumq; Centauroorum iustissimus, & sapientissimus, qui fuit
Iasonis & Achilles prædagogus. illa igitur causa fuisse dicitur, cur Centauri
geminam formam sortiti fuerint equinam scilicet à patre, humanam à ma-
tre. Quidam igitur putarunt inferiorem partem ad collum vsque formam
fuisse equinam, & à collo ventrem hominis consurgere, totamq; conspici su-
periolem partem, ita ut equitantis hominis forma in faciem intuentibus vi-
deretur. Quidam putarunt posteriores tantum pedes fuisse equinos, ut prio-
res humanos, ut ait Paus. in Eliacis prioribus. At Lucretius lib. 5. neque
40 hæc, neque illa forma esse potuisse Centauros omnino contendit: quippe cum
dux formæ simul esse non possint, quod omnia è certis sensibus oriri ne-
cesse sit, atque in omnibus eam naturam præualere: cum dux formæ diuer-
sæ paresque viribus simul esse non possint, quare ita inquit;

Sed neque Centauri fuerant, nec tempore in villo

Esse queunt duplici natura, & corpore bino,

Ex alienigenis membra compacta potellas.

Hinc illinc par vis ut non par esse potis sit.

Cum Hercules benigne à Chirone aliquando fuisset hospitio acceptus, Chi-

ron

non breuitatem sagittarum Herculis admiratus eas contrectauit, quarū vna dicitur in pedem Chironis decidisse, quare ille dictus est ex eo vulnere fuisse mortuus, & ob eximiam iustitiam, Deorumque cultum inter sydera relatus. Achrus vero & Erastrachus non interisse Chironem ex illo vulnere inquitunt, sed centaurea herba, quam centaureū etiam vocant vulnere adhibita sanatu fuisse, quæ ab ipso postea vt inuentore vsus eius herbe fuit appellata, de qua ita meminit Virg. lib. 4. Georg. quam Centaureum vocauit;

Cecropiumq; thymum, & graueolentia centaurea.

At contra tetra absynthi natura, seriq;

Centauri, sordo peritorquent ora sapore.

Est enim & amara, & grauius olens illa herba. Quod si Centaurorum forma omnino in rebus humanis esse non potest, quæ causa antiquos compulit ad hæc ita fabulose constringenda? Patuit vt arbitror ex rebus Centaurorum gestis quid per hæc significare voluerunt. Nam in tam prodigiosa corporis forma, quæ humanitas, quæ iustitia, quæ temperantia, quæ pietas esse potuit? aut qui dimidium sui bellua teterrima extiterit, quo pacto non in maximas difficultates ob sua flagitia illabatur, patriamque & facultates per summam turpitudinem relinquere cogatur? Verum quoniam suus est virtuti vniuscuiusque locus, potestq; vel in turpi forma aliquando inesse virtus, idcirco ob æquitatem eximiam Chiron fuit inter sydera receptus. Per hæc igitur, quæ dicta sunt de Centauris, significare voluerunt antiqui, vno non esse immoderate indulgendum, neque cedendum cupiditatibus, neque manus in res alienas per vim iniiciendas, sed temperantia & iustitia in omnibus vti conuenire; cauendosque esse illos, qui turpissimo sunt corpore, quoniam mores plerunque corpori sunt similes. At contra illum esse finem omnium improborum, vt patriam, facultates, penates, liberos, uxores relinquere cogantur, & extorres aliam patriam sibi per inopiam quærant. At nunc de Cygno dicamus.

De Cygno,

Cap. V.

Cygnus vero qui fuit ab Hercule occisus, & in auem sui nominis postea mutatus, dicitur Marii fuisse filius: atque multi eodem nomine dicti sunt. Memoriae prodidit Isacius Cygnum & Tenem quendam fuisse ab Achille cæsum cum ad Troiam militaret, vt est in his; *Ἰσάκιος δὲ ἱεὺς πατρῷος ἦν ὁ Τροίη, ἀπὸ τοῦ ἑρῶτος τοῦ Πηλεΐδου, τοῦ Ἰσάκου υἱοῦ, ἧσαν δὲ ἀπὸ τῆς ἑρῶτος.* Achilles cum ad Troiam militaret Cygnum & Tenem cecidit, verbo quidē Cygni, ac re ipsa Apollinis filium. Scriptum reliquit Pauf. in Atticis Cygnū Ligurum fuisse Regem eorum, qui habitauerunt in Gallia Transpadana laude mulicæ disciplinæ & artis clarum: qui cum mortuus esset, dicitur ab Apolline in auem sui nominis mutatus. At Lucianus in Dialogo, qui Cygnus inscribitur, Assellores fuisse Apollinis Cygnos commemorat, & amicos homines, mulicæ peritos, qui cum mortui essent, fuerunt in aues sui nominis mutati. Atque quamuis mulicæ sint de Cygnis fabulæ conuictæ, vna tamen omnium fuit ratio fingendarum, assenratio scilicet poetarum, qui nihil sibi nō licere arbitrati sunt, modo principum suæ ætatis gratiam aucuparentur. Sic homines in Deos relati fuerunt; sic in varia animalium corpora cū suauitate orationis perueuerunt. Quid ergo? vt demonstrarent poetæ opima-

rum